

СТАНОВИЩЕ

на съдиите Пламен Киров и Стефка Сточева по к.д. № 2 от 2011 г.

Съгласни сме с диспозитива на решението, защото считаме, че чл. 75, т. 5 и т. 6 ЗБЛД противоречи на чл. 35, ал. 1 от Конституцията и на международни договори, по които България е страна, но не споделяме част от мотивите на мнозинството от съдиите. Безспорно правото на българските граждани да напускат пределите на страната и свободно да се придвижват като граждани на Европейския съюз може да бъде ограничавано със закон за постигане на легитимна цел, каквато е опазването на националната сигурност, обществения ред, народното здраве, правата и свободите на други граждани. Намираме, че въведеното ограничение за напускане на страната не може априори да се обяви за пропорционално или непропорционално на легитимната цел, защото пропорционалността е винаги конкретна на базата на конкретните факти. По наше разбиране мотивите на решението могат да бъдат допълнени в смисъл, че съществено за обосноваване на крайния резултат по делото е, че оспорените разпоредби предвиждат автоматизъм при налагане на принудителната административна мярка и то за неопределен период от време. При тази законова уредба само наличието на финансово задължение на лицето над 5000 лева и липсата на надлежно обезпечение са фактическо основание министърът на вътрешните работи или упълномощено от него длъжностно лице задължително във всички случаи да наложи забрана на лицето за напускане на страната. Оспорената уредба не позволява на административния орган да извърши преценка на личното поведение на лицето и да прецени дали то представлява истинска, реална и достатъчно сериозна заплаха за обществения ред и само в тази хипотеза да наложи принудителната административна мярка. Считаме, че ограничаването на едно от основните права на гражданина – правото да напуска пределите на страната, може да бъде извършено със закон в посочените в чл. 35, ал. 1 от Конституцията случаи, но административният орган трябва да разполага с оперативна самостоятелност да прецени наложително ли е, дали, кога и за какъв срок може да приложи принудителна административна мярка при наличието на действителна заплаха на лицето. Обстоятелството, че чл. 78 ЗБЛД изисква прилагането на мярката да става с мотивирана заповед, не променя извода ни за липсата на преценка и не считаме, че тя е безусловна гаранция за законосъобразност на заповедта, защото поначало всички административни актове

трябва да бъдат мотивирани. Следва да се отчете и специалният ред, който е предвиден в чл. 79, ал. 2 ЗБЛД за издаване на заповедта, а именно, че не се прилагат разпоредбите на чл. 26 АПК за уведомяване от страна на административния орган за започналото производство и чл. 35 АПК, който изисква административният акт да се издаде, след като се изяснят фактите и обстоятелствата от значение за случая и се обсъдят обясненията и възраженията на заинтересованите граждани. При предоставяне на оперативна самостоятелност на административния орган той ще може във всеки отделен случай да прецени да наложи или не принудителна административна мярка и мотивите му към заповедта ще бъдат проконтролирани от съда, защото и оперативната самостоятелност подлежи на съдебен контрол за законосъобразност. При такъв законодателен подход ще може да се установи приложената принудителна административна мярка пропорционална ли е на легитимната цел за опазване на обществения ред или цели да ограничи неправомерно конституционното право на напускане на пределите на страната на гражданите, които имат задължения в големи размери към държавния бюджет, към физически и юридически лица или към чуждестранни лица, т.е. дали налагането ѝ не е продиктувано от икономически цели. При преценката на всеки конкретен случай може да се реализира нормата на чл. 57, ал. 2 от Конституцията, а именно да не се допуска злоупотреба с права, включително и с такива, закрепени в основния закон. В същото време е недопустимо да се упражняват права в случай, че по този начин се накърняват права и законни интереси на други субекти. Автоматизмът при налагането на принудителната административна мярка по чл. 57, т. 5 и т. 6 ЗБЛД я превръща по-скоро в средство за репресия по отношение на личността, отколкото да гарантира изпълнението на нейните юридически задължения.

Съдии: Пламен Киров, Стефка Стоева